

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Лариса КОБА**, 1977 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 1999 році Національну юридичну академію України імені Ярослава Мудрого (м. Харків) за спеціалізацією – правознавство і здобула кваліфікацію – юрист.

У 2022 році була зарахованою до аспірантури ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» за спеціальністю 231 – Соціальна робота.

На сьогодні займається адвокатською практикою.

Виконала акредитовану освітньо-наукову програму з галузі знань 23 – Соціальна робота, за спеціальністю 231 – Соціальна робота.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом №112-ОД Вченої ради ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Лубни, Полтавської обл.) від «26» червня 2026 року № 12, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – **Ярослави ЮРКІВ**, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри соціальної педагогіки, проректора з науково-педагогічної роботи, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Рецензентів –

Лариси ДАНИЛЬЧУК, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри соціальної педагогіки, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Наталії ОСТРОВСЬКОЇ, кандидата педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри соціальної педагогіки, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Офіційних опонентів –

Вікторії СТЕПАНЕНКО, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Тетяни ЛЯХ, кандидата педагогічних наук, професора, професора кафедри соціальної роботи та консультування, проректора із науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

на засіданні «03» вересня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 23 – Соціальна робота Ларисі КОБІ на підставі публічного захисту дисертації «Соціальна робота закладу загальної середньої освіти як засіб профілактики правопорушень підлітків» за спеціальністю 231 – Соціальна робота.

Дисертацію виконано в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Лубни Полтавської обл.), Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – **Віталій КУРИЛО**, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор, голова вченої ради, академік НАПН України, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису згідно вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 5 публікацій, серед них 3 одноосібні статті у наукових фахових виданнях України, 2 – тези апробаційного характеру, серед них:

1. **Коба, Л. М.** Технологія соціальної роботи закладу загальної середньої освіти з профілактики правопорушень підлітків: структура та механізми реалізації. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2026. № 2. С. 210–215. <https://doi.org/10.12958/1817-3764-2026-2-210-215>

2. **Коба Л.М.** Соціальна робота загальноосвітньої середньої школи як чинник формування правомірної поведінки підлітків. *Наука і освіта*. 2026. №2. С. 110-118. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2026-2-13>

3. **Коба Л. М.** Організаційно-педагогічні умови реалізації технології соціальної роботи з профілактики правопорушень серед підлітків. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2026. № 2. С. 130–135. <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-2-130-135>

4. **Коба Л. М.** Середовищний та ресурсний підходи в соціальній роботі школи з профілактики правопорушень підлітків. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 25 – 26 березня 2026 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – 320 с. С. 154-157.

5. **Коба Л. М.** Теоретичні засади профілактики правопорушень підлітків у системі соціальної роботи загальноосвітньої середньої школи. *Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку* : зб. наук. праць за матер. V міжнародної наук.-практ. конф. (Лубни, 28-29 травня 2026 р.) / за ред. Я. І. Юрків, Н. О. Островської. Лубни : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2026. С. 221-227. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1mY6Sa6ALP4At2TF6HNZwFoG-W1rKNyVvX>

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Вікторія СТЕПАНЕНКО, офіційний опонент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки:

1. На с. 10 дисертації у назві п. 2.2 доцільно замінити словосполучення «навчально-виховний процес» на «освітній процес». Така ж заміна є доречною і в подальшому тексті роботи. Припускаючи прагнення дисертантки підкреслити навчальну та виховну складові, зазначимо, що поняття «освітній процес» є більш коректним та ширшим. Воно охоплює систему науково-методичних і педагогічних заходів та базується на органічній єдності навчання, виховання й розвитку особистості. До того ж у тексті дисертації дослідницею це поняття теж використовується. Варто також звернути увагу, що відповідно до Закону України «Про освіту» поняття «навчально-виховний процес» замінено на «освітній процес». Аналогічна термінологія застосовується і в інших нормативно-правових актах, зокрема в Законі України «Про повну загальну середню освіту».

2. У тексті дисертації поряд із поняттям «заклад загальної середньої освіти» (ЗЗСО) використовуються такі терміни, як «загальноосвітній заклад», «загальноосвітня середня школа». Однак, з огляду на ухвалення законів України «Про освіту» (2017) та «Про повну загальну середню освіту» (2020), які запровадили нову трирівневу структуру загальної середньої освіти, термінологія зазнала змін. Відповідно, у межах дослідження методично обґрунтованим є використання поняття «заклад загальної середньої освіти».

3. У п. 1.1 дисертаційного дослідження логічним було б виокремлення певних напрямів аналітичної роботи для формування більш цілісного уявлення про проблему профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти, узагальнення та систематизації поглядів учених щодо застосування різних підходів до проблеми дослідження.

4. У п. 1.3 здійснено опис розробленої технології соціальної роботи закладів загальної середньої освіти як засобу профілактики правопорушень підлітків. Результати дисертаційного дослідження сприймалися б значно краще, якби текстовий опис технології було доповнено схематичним зображенням для візуалізації матеріалу та забезпечення більшої наочності.

Тетяна ЛЯХ, офіційний опонент, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та консультування, проректор із науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка:

1. Потребує більшої концептуальної визначеності співвідношення понять «профілактика правопорушень» і «формування правомірної поведінки». Якщо предметом

дослідження є соціальна робота як засіб профілактики правопорушень, то в експериментальній частині її ефективність оцінюється переважно за рівнем сформованості правомірної поведінки підлітків. Доцільно було б чіткіше обґрунтувати взаємозв'язок цих конструктів та вибір саме правомірної поведінки як інтегрального показника ефективності профілактики.

2. Дещо вужчою, ніж зміст самої технології та сформульованої авторкою гіпотези (С. 96), видається система критеріїв оцінювання її результативності. Технологія передбачає роботу не лише з особистістю підлітка, а й із сім'єю, шкільним середовищем, міжвідомчою взаємодією; у гіпотезі очікуваними результатами названо посилення сімейної підтримки, покращення шкільного клімату та підвищення організаційної спроможності школи здійснювати системну профілактику. Водночас експериментальна ефективність оцінюється переважно через три критерії сформованості правомірної поведінки самого підлітка. Доцільним, на нашу думку, було б доповнення системи оцінювання середовищними та організаційними індикаторами, що дозволило б повніше перевірити результативність усіх компонентів запропонованої технології.

3. У дисертації переконливо обґрунтовано необхідність диференціації первинної, вторинної та третинної профілактики та визначено відповідні цільові групи: від усіх підлітків школи до підлітків із проявами дезадаптації та осіб, які вже мають досвід правопорушень або взаємодії з ювенальною превенцією. Водночас в експериментальній частині хотілося б бачити більш виразну презентацію результативності технології окремо для цих груп. З практичної точки зору це є принциповим питанням: ефективність універсальної профілактичної програми і результативність соціального супроводу підлітка з досвідом правопорушень потребують різних індикаторів, різної інтенсивності втручання та різних критеріїв успішності.

4. Певного уточнення потребують межі можливого поширення результатів проведеного експерименту. Дослідно-експериментальна робота охопила достатньо значну вибірку – 348 підлітків віком 13-15 років, однак усі п'ять закладів освіти, залучених до дослідження, територіально представлені Полтавською областю. Водночас авторка справедливо наголошує на відтворюваності розробленої технології та можливості її адаптації до рівних закладів освіти і соціальних контекстів. З огляду на це перспективним видається подальше апробування технології в територіально та соціально відмінних громадах України, зокрема у великих містах, сільських громадах, громадах зі значною кількістю внутрішньо переміщених сімей та на територіях, які мають різний досвід впливу війни.

Лариса ДАНИЛЬЧУК, рецензент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»:

1. Доцільним було б більш детально представити особливості впливу сучасних викликів воєнного часу на процес профілактики правопорушень серед підлітків та врахування цих чинників у запропонованій технології соціальної роботи.

2. Потребує подальшого уточнення питання використання цифрових інструментів і технологій соціальної роботи в організації профілактичної діяльності закладів загальної середньої освіти.

3. У роботі доречно було б ширше висвітлити механізми міжвідомчої взаємодії психологічної служби закладів освіти з органами соціального захисту, правоохоронними структурами та громадськими організаціями в контексті реалізації профілактичних заходів.

4. Робота мала б більшу практичну значущість, якби авторка представила науково-методичні рекомендації щодо профілактики правопорушень серед підлітків для широкого кола фахівців соціальної сфери: соціальних працівників, соціальних педагогів, практичних психологів, а також для професійної підготовки майбутніх соціальних працівників.

Наталія ОСТРОВСЬКА, рецензент, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»:

1. У роботі недостатньо чітко розмежовано зміст соціальної роботи та соціально-педагогічної профілактичної діяльності закладу освіти. Значна частина представлених заходів (тренінги, виховні години, просвітницькі заняття, формування шкільного середовища) традиційно належать до соціально-педагогічної практики, що потребує

додаткового уточнення специфічного внеску саме соціальної роботи в систему профілактики правопорушень підлітків.

2. Певної конкретизації потребує співвідношення між категоріями «профілактика правопорушень підлітків» та «сформованість правомірної поведінки», які у роботі фактично використовуються як взаємопов'язані результати дослідження. Доцільним було б більш чітко показати, яким чином зафіксовані зміни у рівнях правомірної поведінки підтверджують ефективність профілактики правопорушень.

3. У підрозділі 2.1. достатньо повно представлено організацію соціально-педагогічного експерименту, визначено критерії, показники та рівні оцінювання результативності технології. Водночас потребують уточнення характеристики експериментальної бази та вибірки дослідження.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ІД 15525 присуджує Ларисі КОБІ ступінь доктора філософії з галузі знань 23 – Соціальна робота, за спеціальністю 231 – Соціальна робота.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Ярослава ІОРКІВ